

gjorde det, saa meget desto bedre! De have jo Videnskaben og Dydigheden til deres Raadighed, og gøre de det, ster det, fordi de virkelig kunne gøre det. Lad os saa faa smaa Bryggerier rundt omkring i Danmark! Jeg har ikke noget imod at faa Gamle Carlsberg over til Esbjerg. Jeg finder det aldeles forkasteligt at give de nuværende smaa Bryggerier Monopol paa, at der ingen andre smaa Bryggerier maa komme. Jeg ønsker ganske vist, at Skatten bliver progressiv, men saaledes, at det til enhver Tid bliver muligt at bygge smaa Bryggerier, thi det have vi Fordel af i vore Provinshyer. Jeg er en Modstander af Skatter og en Modstander af den enorme Skat, som blev lagt væsentlig paa den mindre bemidlede Del af Befolkningen, paa Mellemstanden i Byerne og for en stor Del paa Arbejderne; nu vel, lad kun de store Bryggerier gaa itu, lad os saa smaa Bryggerier, for saa komme vi ikke højere op med Prisen, saa bliver Skatten kun 7—8 Kr. Det er noget, der tiltaler mig. Og naar man siger, at man absolut skal have de store Bryggerier for at faa godt Ol her i Landet, vil jeg dertil svare, at vi maa alle anerkende den enorme Højde, som denne Produktion, saa vidt jeg ved, har naaet her i Kjøbenhavn ved den Dydighed, hvormed de store Bryggerier ere ledede. Og der er vist ingen, der ikke fuldt ud anerkender det tilfredsstillende i, at vi have haft dygtige Folk paa dette Omraade, og at vi have haft Folk, som have benyttet deres enorme Midler til Nytte for hele Samfundet, hvad baade den tidligere og de nuværende Ejere af Carlsbergbryggerierne have gjort. Men med den Dydighed, der er til Stede, er der ikke Spørgsmaal om, at de ogsaa kunne fordele det saaledes, at de smaa Bryggerier kunne florerer i Provinserne til Fordel for Beboerne der. Naar vi se paa, hvor dygtigt Gamle Carlsberg bliver bestyret, uagtet der ikke staar nogen personlig Ejer bag — man plejer jo at sige, at det er nødvendigt for at faa en Industri frem, at der skal staa en personlig Ejer bag — og at det ledes med humane og videnskabelige Formaal, viser det maaste tydeligt af alt, at det var aldeles forkasteligt, at man skaffede sig Indtægt af Olfabrikationen. Den burde naturligvis have været monopoliseret, den burde lige saa vel kunne drives til Fordel for Statskassen som til Fordel for Carlsbergfonden. (S. Hage: Det var Jacobsen, der skabte Gamle Carlsberg og Carlsbergfonden). Rigtigt, glimrende! Derfor er det saa smukt, at man fandt paa denne Skat. Nej, man burde ikke den Gang have berøvet Olbryggerierne en Del af deres hidtidige

formentlige Ejendomsret ved at lægge ny Skat paa, man burde have ordnet Afgiften saaledes, at den gik direkte ind i Statskassen, saa at Olfabrikationen blev drevet som Monopol. Paa den Maade faar man det fulde Udbytte uden at fordyre Produktet højere end til, hvad Befolkningen selv til enhver Tid finder naturligt, og efter hvad der fastsættes af den lovgivende Forsamling i Forening med Regeringen.

S. Hage: Den Argumentation, der opstilles til Fordel for de smaa Bryggerier, er jo af en højst forfælselig Art. Det forekommer mig, at man ligesom vil til at have dette Princip, at nu skal Staten absolut tage Parti for den lille Virksomhed imod den store (Bluhme: Nej!). Nej, siger det ærede Medlem, men det maa absolut være Følgen af dette Princip, hvis det skal staa fast paa den Maade, som det er udviklet bl. a. af det ærede Medlem fra Køge (Alberti). Det ærede Medlem fra Køge tog ganske vist en stor Restriktion, idet det kun var de nu bestaaende Bryggerier, det skulle gælde, men derved kommer man ind i de Vanfærligheder, som allerede ere paapegede fra forfælselig Side. Det kan jo ikke nægtes, at hvis man paa den Maade tager Parti for den mindre Virksomhed, saa tager man samtidig hermed Parti for Stagnationen, om man vil, man tager Parti mod Udviklingen. Jeg erkender selvfølgelig, at Udviklingen, naar den foregaar alfor stærkt, kan være ubehagelig. Det kan være nødvendigt for det offentlige, for Staten, at søge at mediere Udviklingen, søge at hjælpe den mindre i hvert Tilfælde en Tid. Men vil man etablere som Princip, at den mindre Bedrift skal hjælpes mod den større gennem Statsfatter, tager man i Virkeligheden — hvad godt man ellers kan opnaa derved — Parti mod Udviklingen, mod Fremskridtet. Det maa man dog ikke glemme, og derfor forekommer det mig nok at være noget betænkeligt. Og hvad er da saa Grunden til det? Ja, hvis det er saaledes, at det var aabenbart, at der var helt andre Betingelser for den mindre Olfabrikation end for den større i Mod sætning til, hvad der var Forholdet i andre Virksomheder, og man saa her vilde gøre en Undtagelse, eller hvis det var saaledes, at den mindre Olfabrikant var i høj Grad lidende, saaledes at man maatte sige, at saaledes som Forholdet er, maa man se at finde paa noget. Men naar jeg ser Listen over Dividenderne, ser jeg ikke nogen, der giver et større Udbytte, end dem, som her kaldes de mindre eller middelstore Bryggerier. Det er Albani, Odense Bryggeri o. s. v., der give de største